

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Illvstrissimi Viri Petri De Marca Archiepiscopi Parisiensis Dissertationvm De Concordia Sacerdotii Et Imperii, Sev De Libertatibvs Ecclesiæ Gallicanæ, Libri Octo

Marca, Pierre de

Parisiis, 1669

VII. Rex Francorum, Imperator in regno vulgò dictus. Vnde manaverit hoc loquendi genus, inquiritur. Quidam hoc tribuunt divisioni regni à filiis Ludovici Pij institutæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15591

eorum Reges & Imperatores. Quare tunc discutienda fuit quæstio, an æqualis esset Imperatoris, Regis Francorum auctoritas. In eam incubuit auctor disputationis Clerici & Militis, cujus verba recitabo emendata juxta fidem Codicis MS. qui extat in Bibliotheca S. Victoris Parisiensis, ut pateat quamnam esset majorum nostrorum sententia. *Imperatores ista sanxerunt, non Reges. Et ideo per vos etiam, o Miles, Imperator debet legum gubernacula moderari. Miles. Sacrilegè est responsum hoc, & blasphemè. Et quoniam, ut videtur, aut originem ignoratis regni, aut, quod videtur verius, illius altitudini inviditis; si Caroli M. regisrum inspiciatis, & historias probatissimas revolvatís, invenietis quòd regnum Francorum dignissima Imperij portio est, pari divisione discreta, & æquali dignitate & auctoritate à quingentis annis circiter insignita. Quidquid igitur privilegij & dignitatis resinet Imperium, Imperij nomine, in parte una, hoc regnum Francie in alia. Cum enim fraterna divisione Francorum regnum à reliqua parte Imperij decessit, quidquid in parte decedente, & penitus ab Imperio existente, Imperium ipsum quondam obtinuit, aut ibidem jura altitudinis aut potestatis exercuit, hoc Principi seu Francorum Regi in eadem plenitudine cessit. Et ideo sicut omnia quæ infra terminos Imperij sunt, subjecta esse noscuntur Imperio; sic quæ infra terminos regni, regno. Et sicut Imperator supra totum Imperium suum habet leges condere, adde- dere eis, vel demere; sic Rex Francorum aut leges Imperatoris repellere, aut quamlibet, cum placuerit, permutare, aut illis à toto regno suo proscripsit & abolitis, novas, si placet, promulgare. Alioquin si aliquid novi, ut sepe accidit, visum fuerit statuendum; si Rex non possit hoc, qui est summus, tunc nullus poterit, quia ultra eum nullus est superior. Eodem fundamento nifus è Germanis Lupoldus Babenbergensis Imperialem potestatem Regibus Francorum vindicabat anno MCCCCXL.*

VII. Ceterum hæc sententia in eo periclitari videtur, quòd Francorum regnum Imperij portionem fuisse contendat, & eam auctoritatem, quæ Imperatoribus compete-
 bat, ad Reges nostros pervenisse, cum inter se filij Ludovici Pij hereditatem patris, id est, Imperium & regnum dividerent. Quare liquidò & ex fide veterum annalium difficultas ista explicanda est. Quod assequi non poterimus, nisi prius nobis constet quas provincias regnum Francorum complecte-
 retur, cum Romanorum Imperium Carolo M. delatum est, quidve novæ auctorita-
 tis tunc Regibus Francorum accesserit. Quo patefacto, inspicienda erunt Divisionis ver-
 ba, & Conventionum à fratribus initarum,

è quibus de hac quæstione statuendum erit. Regnum Francorum à Carolo Magno valde amplificatum est, adjectis quamplurimis provinciis ad eas quas hereditario jure à Pippino patre susceperat, scilicet eas omnes quæ intra Rhenum, Ligerim, Oceanum, & mare Balearicum continebantur, & in Germaniæ parte quæ à Danubio ad Salam & Rhenum porrigitur. Huic amplo & vasto corpori, regni Francorum nomen indidit Eginhardus, eique victoriis Caroli accessisse tradit Aquitaniam, Vasconiam, totumque Pyrenæi montis jugum usque ad Iberum amnem apud Hispanos, deinde Italia, Saxoniam, & feras omnes nationes usque ad Vistulam fluvium & Oceanum. Quare si Eginhardum sequamur, Italia etiam ipsa regno Francorum accessisse dicenda erit. Licet autem cum Hadriano Romano Pontifice & variis diplomatibus regis, Caroli regium titulum duplicem agnoscamus, scilicet Regis Francorum, & Longobardorum, idem tamen Hadrianus in unum regnum Francorum illas nationes coaluisse docet antequam Carolus imperatoriam dignitatem susceperet. Ea quippe ornatus fuit à Leone III. Pontifice & à populo Romano anno DCCCXI. Unde effectum ut omisso Patricij Romanorum nomine, Imperator & Augustus appellatus sit; quemadmodum observavit Eginhardus in Annalibus. Quæ verba, si rectè mentem auctoris assequor, eò tendunt, ut doceant Romanorum Patriciatum extinctum, & Imperatoris Romanorum nomen Carolo additum. Quare summum jus in Romanos illi delatum est, quod suis auspiciis exercere posset, cum antea Patricij Romanorum jurisdictione tantum frueretur. uno verbo, è magistratus tribunali evectus est Romæ ad solium Principis. Nova ergo auctoritas coercita fuit intra fines Romani Ducatus, & ad summum, Carolo jus aliquod tribuit ad recipiendas Italiæ inferioris maritimas provincias, quarum possessio penes Græcos Principes remanserat: qui graviter excauduerunt ob susceptum à Carolo Imperatoris nomen, veriti ne illo prætextu eis Imperium præripere vellet, ut testatur Eginhardus, donec missis Legatis societatem cum illo pepigerunt. Quod autem attinet ad regnum Francorum; cum in eo Carolus supremo jure potiretur, nihil novi juris adeptus est ex illo Imperatoris titulo, præter solam opinionem novæ cujusdam dignitatis, qua ob assumptum Augusti nomen religiosior illi, ut ita dicam, reverentia conciliari videbatur. Ceterum discrimen quod observavi inter Imperium & regnum, ex iis di-

Dilectio Clerici & Militis.

Lupoldus de jure Regni & Imperij c. 7.
 Historia Francorum refert regnum & Imperium Francorum fuisse divinum, & non regnum caritum. Et quibus videtur quæ quilibet ex Regibus, scilicet Rex Germaniæ, & Gallie, Belgicæ, Italiae, &c. Et Rex Gallie Occidentalis, sive Francie in eadem Gallie, & in aliis provinciis suo regno subditis, possit ratione translationis ac etiam divisionis Regni & Imperij, hujusmodi potestatem Imperatorum licet in omnibus exercere, nec aliter ipsorum aliter subditis auctoritatem retineat.

Eginhardus in vita Caroli: Regnum Francorum, quod post patrem Pippinum, magnum quidem & forte susceperat, via nobiliter amplior, ut duplum illi adjecerit.

Hadrianus in epistola ad Constantium Imperatorem. Act. 2. Nic. Syn. Filium & spiritumque compater noster Dominum Carolum Rex Francorum, & Longobardorum, & Patricium Romanorum, omnium Hesperie Occidentalisque partium barbararum nationum sub suo præfatione conciliavit prædibus, omnipotentiarum illarum domant, & suo subditis Regno adunavit.

Eginhardus in vita Caroli: Cum quibusdam propter susceptum à se imperatoris nomen, & ab hoc ei quasi qui Imperium cu jusque ripere vellet, valde suspectum, factus præmississimum sentit.

Eginh. in vita Caroli M.

Imperator Caesar Carolus Rex Francorum.

Eginh. in Annal. ad annum 843. Vide etiam Annales Fuldenfes.

Nithardus l. 1. Ludovicus universum Imperium inter filios ita divisit, ut Pippinus quidem Aquitaniam, Ludovicus autem Bellovacensem, Lotharius vero post divisionem ejus universum Imperium haberet, cui & una factus Imperatoris nomen habere coepit. Eginh. in Annal.

plomatibus egregie probatur quæ annos regni Francorum & Italiae ab annis Imperij distinguunt. Extant tabulae Caroli apud Eginhardum, quibus pecuniam suam distribuit anno Domini **DCCCXI**. anni vero regni in Francia **XLIII**. & in Italia **XXXVI**. Imperij autem **XI**. Atramen ratione habita dignitatis quæ ex nova illa appellatione manat, solo Imperatoris titulo compellabatur à Conciliis Arelatensi, Cabilonensi, Moguntino, Remensi, & Turonensi. Ipse vero Imperatoris & Regis Francorum nomen conjunctim usurpabat.

VII. Sed ad quæstionem quam discutendam proposui, accuratè perpendenda sunt Divisionis Imperij à Carolo inter filios decretæ verba: quæ licet effectu caruerit ob ereptum è vivis Carolum & Pippinum, animum ejus satis indicavit. Totum Imperij seu regni corpus (ita enim loquitur) in tres æquas partes divisit anno **DCCCVI**. ex sententia & consensu Procerum ipsiusque Papæ Leonis; attribuitque Ludovico Aquitaniam, cum adjunctis quibusdam provinciis; Italiam, quæ & Longobardia dicitur, & Bajoariam, Pippino; Franciam autem, Burgundiam partem, & Germaniam, Carolo. Hæc tria regna optimo jure ab unoquoque filiorum suorum Regum administrari voluit, post obitum suum. Tutitionem Ecclesiæ Romanæ illis concessit in solidum. De imperatoria vero dignitate nihil omnino testamento suo cavet, quamvis Imperij nomine regnum Francorum cohonestaret. Sed anno **DCCCXIII**. extinctis Carolo & Pippino filiis, habito Aquisgrani generali conventu Ludovicum Aquitanie Regem ad se evocatum, imperatorij nominis confortem fecit; & Bernardo nepoti ex filio Pippino, Italiae regnum detulit, ea lege, ut Ludovici majestatem coleret. qua læsa postea, oculis orbatus est. Ludovici filij Lotharius, Pippinus, & Ludovicus, & è secundis nuptiis editus Carolus, post atritum funestissimis bellis regnum, divisionem illam regnorum constituerunt quæ ad nostram usque ætatem, licet in varias discerpta dynastias, constanter perduravit; Gallia, Italia, & Germania ab invicem discretis. Ac primò quidem Ludovicus anno **DCCCXVII**. Lotharium majorem natu nominis atque Imperij sui socium sibi constituit; permissa illi interim Italiae administratione; Pippinum Aquitanie, Ludovicum Bajoarie præfecit, regio nomine concessio. Sed edito è Judith Carolo prospiciendum fuit: cui concessa Alemannia & Rhetia, deinde verò Aquitania & Francia, infanda bella civilia pepererunt, superstiti Ludovi-

co. quæ post illius obitum recruduerunt, Lothario universum imperium Francorum, quod olim illi delatum fuerat, ad se trahere volente; ut testatur Nithardus. Tandem post multas clades divisio Regni ita instituta est anno **DCCCXLIII**. ut cuique fratrum pars regni obtigerit. Nempe Ludovico Germania omnis Transrhenana, cum paucis aliquot cis Rhenum urbibus & pagis, propter vini copiam. Carolo ad Occidentem, quidquid Gallie ab Oceano hinc ad Mosam & Scaldim, inde ad Rhodanum & Ararim porrigitur. Lotharius Imperator reliquas Gallie provincias, quæ inter Mosam & Rhenum, quæque inter Rhodanum, Ararim, & Alpes sitæ sunt, cum Italiae regno sortitus est. Ita ex uno triplex Francorum regnum factum est. Omnes enim Francorum Reges appellabantur.

IX. Hic duo observanda sunt. Vnum est, Lotharium ab eo jure depulsum quod in ceterorum fratrum regnis ex prima divisione sibi quæsitum putabat. Itaque uniusquisque Regum partem suam optimo jure obtinuit, adeo ut in conventu apud Marfnam habito æqualitatem significare voluerint, se *Pares* appellando, totumque corpus trium dynastiarum, unius regni nuncupatione comprehenderint in Adnuntiationibus suis. Huc alludebat Ludovicus II. Imperator, Lotharij filius, in epistola ad Basilium CP. anno **DCCCXXXI**. Porro de eo quod dicitur nos in tota Francia non imperare; accipe, frater, breve responsum. In tota nempe imperamus Francia: quia nos proculdubio retinemus quod illi retinent cum quibus una caro & sanguis sumus, & unus per Dominum spiritus. Audiebat quidem ille & nuncupabatur Rex Francorum, etsi solius Italici regni & adjectarum provinciarum possessionem retineret. Sed universam Franciam non obtinebat. Vnde nata occasio Basilio abdicandi à Ludovico II. imperatorij nominis, quod in Francorum Reges translatum fuerat. Alterum quod observandum monui, hoc est, in divisione regni Francici, à fratribus instituta, imperatoriam dignitatem Lothario soli cessisse, nulla nominis illius communionem fratribus Regibus facta. Qui titulus propagatus est in Ludovicum II. Lotharij filium, superstitibus patris suis Carolo Calvo Galliarum Rege & Ludovico Rege Germanie, qui hoc sine molestia tulerunt, ut proficetur Ludovicus in epistola superius laudata ad Basilium. Graviter enim & iniquo animo ferebat Basilium Imperatoris Romanorum nomen à Ludovico retentum, atque ab ejus usu per Legatos eum dimovere satagebat. Sed repressus

Nithardus l. 1. Audens Lotharius patrem suum obire, eosque mortuos inter se partem Francie, quæ in imperium in Italia fuerat illi decem & firmata. Invenitur ep. cap. 4. edit. M. Gunt.

P. Struaz. A. Notæ ad Cap. Carol. Cal. p. 10. Vide Notæ de Lud. & ad ep. 10. Lupi Tert.

Conventus Marfnam in Cap. Car. Cal. cap. 2. P. Struaz. in peri. sum. Regnum de Cap. 1. P. Struaz. que fideliæ sunt Patrem Basilio adjuvat.

Concilium